

Glücklich, Julius

O nápadih

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 200-202

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126563>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

k tomu dvou nebo tří dobrých lidí pod pečeti. A též komuž by koli jinému chtěl odkázati, má se též tak zachovati. Než máte s statkem svým vuoli má a muož řediti, jakž se jí vidi a zdá podlé vuole své, měj ten na dědictví neb na čemžkoli jiným. Než o dědictví aby jinak neřídila než dskami aneb kšaftem na list mocný krále J. Mti. učiněným. Pakli by na svrších jakýchkoliv co dáti chtěla listem, též se při tom tak zachovati má, jakž svrchu psáno stojí^a.

^a Pakli ... stojí *připsáno v B rukou* β.

J LI*.

Kdož by komu listu kšaftem svěřil neb listem, tehdy ten podlé toho svěření nemá tím listem moci upomínati, nemá-li jeho jináč kšaftem odkázaného, že „jemu všecko své právo dává“ anebo nemá-li naň dobré vuole obyčejné, na zmatek by k tomu listu pohnal. Než jsou-li dědicové po otcí k tomu listu nebo nedílní strajci, nebo společníci nebó nápadník neb poručníci najbližší podlé obdarování královského, ti nápadníci budou moci napomínati z toho dluhu spravedlivého, by pak naň dobré vuole neměli.

* *Nezměněn.*

O nápadích^a.

J LII.

Vladislav, z Boží milosti uherský, český etc. král. Tuto zvláštní milost panuom a rytířstvu učiniti jsme ráčili, že vsecky odúmrti, kteréž jsou na Nás, jako na krále českého připadly, totižto dědiny svobodné i se vším právem, k čemuž by kdo spravedlnost měl (krom manství), kdož by o nich podlé práva zřízení neučinil, ty Jsme jim odpustili^a a dále na časy budoucí a věčné tak, aby na Nás ani na budoucí krále české více nepřipadaly a to na takový způsob: Jestliže by kdo umřel bez dědicův a bez zřízení a měl bratra po otcí vlastního^β dílného, že statek jeho nápadem napřed na něho připadnouti má. Pakli by bratra neměl, tehdy na dceru vlastní odbytou. Pakli by dcer neměl, tehdy na sestru vlastní též odbytou. Pakli by dcer ani sester neměl vlastních po otcí, tehdy na najbližšího přítele krevního po meči mužského pohlaví připadnouti ten

nápad má. Než dcery a sestry neodbyté a nevdané, ty dědicky po otci, bratru anebo strajci nedilným (když dědicuov mužského pohlaví nemají) zůstaňte. Pakli by která dcera nebo sestra do kláštera byla dána a přijata a oblečena byla od toho zákona, na tu žádný nápad jíti nemá. A též po materi věno ů aneb statek její, když by bez zřízení umřela, na její děti připadnouti má. Pakli by po meči ani po přeslici přátel mužského pohlaví nebylo tak, jakž se nahoře píše, ale na pokolení ženské příbuzné též po meči najbližší toliko na ty, kteříž by byli v království neb z království českého^b, z markrabství moravského, z knížetství slézskeho a z země lužické; než na cizozemce nic. Pakli by kdo kde rodilý chtěl se na jaký statek po příbuzenství táhnouti, ten s tím statkem v zemi zuostaň a v zemi se osad', ale z země aby ho nenesl. A když by kdo svého statku nezřídil a umřel a sirotkuov nechal mužského neb ženského pohlaví, to poručenství spadne na najbližšího přítele^c. A pokudž toho statku stává, odbývaj za sirotky dluhy, jestliže by kteří zůstali, a vyvazuj jich věci. A ten poručník sirotkuom uruč'; pakli by poručenství přijíti nechtěl a uručiti, tehdy k nápadu práva neměj, a poručenství na najbližšího přítele spadni, i nápad. Pakli by po meči mužského ani ženského pohlaví nebylo, tehdy po přeslici na najbližšího přítele mužského^d pohlaví připadni. Pakli by nebylo po přeslici mužského pohlaví, tehdy na ženské pokolení najbližší po přeslici má připadnouti.

[B rukou ř]:

Sem náleží artyku (!) z sněmu 1577^a fol. 160: „Jakož sou“ až do tud kde jest podrženo¹.

^a *U po straně rukou a:* Právo městské F. 16, 17, 19 (*U místo F. má přepsáním folio*). Viz tyto články u Jos. Jirečka, *Codex iuris bohemicus tomus IV. pars. III. sectio II. str. 175–177* (Koldánova Práva městská).

^b *U rukou a po straně:* Zřízení zemské A 18.

^c *U rukou a po straně:* Sestra kdyby po bratru nad dětmi jeho poručenství míti chtěla, jak se chovati má. Sněm léta 1585 folio 17. Viz zde J LVIII.

^a 1575 přetrženo.

¹ *Artykul, o nějž tu běží, jest O nápadích, viz Sněmy české V, str. 109/110. Ten vskutku začíná se slovy Jakož jsou ale fol. 160 může hleděti jen k nějakému opisu, poněvadž není tak vysokého čísla v tištěných artykulích sněmu tohoto ani není takového folia v deskovém zápise. Artykul není dlouhý a proto podržent nemůže znamenat velké zkrácení, jak zjevno z celého otistěného textu (nejspíše měla odpadnouti poslední věta „a dále J. Mt. cis. . . míti neráčí“): Jako*

jsou stav panský a rytířský na J. Mt. cí. s. vznesli, kterak by se jim v nápadích statkuov městských, totiž domy v městech a což by koli, buď na vinicích, zahradách, lukách neb dědinách k těm domům, anebo co tak toho pod právo městské náleželo, překážka, jako by to na J. Mt. cí. s. připadati mělo, dála, prosíc J. Mti. cí. s., aby J. Mt. ráčil předeepsaných stavuov při těch nápadích zůstaviti: Na kteroužto poddanou žádost J. Mt. cí. s. s stavem panským a rytířským, jsouc vši milostí císařskou k nim nakloněn, jest se sněsti a při týchž nápadích je stavy zůstaviti ráčil, a dále J. Mt. cí. s. ani budoucí králové čeští více se na takové nápady městské, stavu panskému anebo rytířskému po přátelích jich, jakž nahore psáno, náležitě, buď v městech pražských aneb jiných městech navracovati na časy budoucí a věčné míti neráčí. *Rozumí se samo sebou, že by v zřízení místo o J. Mti. cí. s. se všude mluvilo o J. Mti. král. Je to sněm drž. v pondělí po hromnicích a zavř. v sobotu o Suchých dnech postních (5./2.—2./3.).*

α V. Budovcem po straně v B: 24; pod tím: Tato milost krále VI. srovnává se s právem božím o nápadích vyměřenem IIII knih (I) Moys. v kap. 27. verši 8.; potom jest přěpisek, který přěškrtáním jest naprosto nečitelný. 4. Možl. XXVII. 8 zní: "... Když by kdo umřel, nemoje syna, tedy přenesete dědictví jeho na dceru."

β K těmto slovům V. Budovcem po straně v B: NB. jestliže před dcerou na bratra díl[n]ého^a připadá, [n]adto pak na [n]edlného.

γ V. Budovcem po straně v B: Mateřskej statek.

δ V. Budovcem k podtrženým slovům v B po přeslici na nejbližšího přítele připsáno: Hic nota, že jakž po meči, tak i pro přeslici na nejbližšího přítele, totiž na toho neb na ty, kdeř by v jednom stupni byli jako bratři a sestřič(í), buď strejci neb ujcové, případno[u]ti má.

α Před tím škrtnuto nedln.

J LIII*.

Komuž^a by koli nápadem po kom anebo jakým odkázáním statek přišel, že jest povinen všecky závady toho, po komž mu statek přišel, i dluhy jeho vyvazovati, dokudž toho statku stačí toho umrlého, kromě rukojemství^α, když by kdo za koho slíbil, že ten slib s tím umírá. Než kdož za statek sirotčí dědinami svými slibují neb urukují, takové rukojemství neumírá^β.

* *Nezměněn.*

^a *℥ po straně rukou b: O 39.*

α V. Budovcem po straně v B: fideiussor non transmittit ad haeredem fideiussum.

β V. Budovcem po straně v B: dědiny v rukojemství neumírají.